

Kockázatos valóság

Jó irányba mutat a 2012-es költségvetési törvényjavaslat, legfőképpen azért, mert végrehajtása esetén biztosított a központi költségvetés bruttó adósságának csökkenése – összegezte az Állami Számvevőszék (ÁSZ) véleményét a jövő évi büdzséről szóló törvényjavaslat általános vitájának megkezdésekor Domokos László, az ÁSZ elnöke a parlamentben. Az Állami Számvevőszék október 14-én nyújtotta be a parlamentnek a jelentést, amelyet a bizottságok megtárgyaltak és általános vitára alkalmasnak találtak. A számvevők viszont bizonyos esetben ezt másként vélik. Ilyen például az önkormányzatokat érintő fejezet is, amelynél úgy készült el a törvényjavaslat, hogy az ágazatot érintő sarkalatos törvényt még homály fedi.

Domokos László kritikaként fogalmazta meg, hogy az ÁSZ munkáját nehezítette az a körülmény, hogy a költségvetést nem alapozták meg háttérszámítások, illetve ezeknek a számításoknak a hozzáférhetőségével évek óta elégedetlen a számvevőszék. Hozzátette: szeptember végén az adóbevételek 98,6 százalékánál nem álltak rendelkezésre kormányzati háttérszámítások. Elismerte ugyanakkor: a jövő évi költségvetés tervezési munkáját megnehezítette, hogy a nyár közepére a 2012-es büdzsé makrogazdasági körülményei alapvetően megváltoztak.

Szintén hiányosságra utal, hogy a számvevőszéki véleményalkotáskor még nem volt ismert – a 2012. évi költségvetési törvényjavaslat *Helyi önkormányzatok támogatása és helyben maradó személyi jövedelemadó fejezetét alapvetően érintő* – a közfeladat ellátását szabályozó új sarkalatos törvények tervezete, továbbá a szakmai (ágazati) törvények módosítása, ezért ezek és az előirányzatok összhangja nem volt megítélhető.

A költségvetési törvényjavaslat fejezeti indokolása – a korábbi évekhez hasonlóan – még nem készült el, ezért annak tartalma az ÁSZ-vélemény elkészítése során nem volt hasznosítható – olvasható a számvevőszéki jelentésben.

A tervezés és az ellenőrzés feltételrendszere

A költségvetési tervezés eljárási szabályait, a tervezési folyamat munkaszakaszait a vonatkozó törvények szabályozzák. Ezeknek a jogszabályi kötelezettségeknek az államháztartásért felelős miniszter határidőre eleget is tett, a kormány a költségvetési irányelveket elfogadta, a költségvetési törvényjavaslat tervezete a meghatározott határidőre elkészült. A benyújtott előterjesztés azonban sem szerkezetileg, sem tartalmilag nem felel meg a költségvetési törvényjavaslat tervezetének.

Az ÁSZ véleménye szerint az éves költségvetési törvények tartalmi és formai követelményeit meghatározó egységes szabályrendszer hiánya miatt nem biztosított, hogy az Országgyűlés egy átlátható, az évek közötti összehasonlítást és a következő évekre történő kitekintés megbízhatóságát is garantáló törvényjavaslatról tárgyaljon.

A számvevők szerint célszerű egy átfogó, az állam teljes gazdálkodásának szabályaira is kiterjedő – az Állami Számvevőszék által már korábban is kezdeményezett – közpénzügyi törvény keretei között szabályozni a költségvetési törvény követelményrendszerét.

A központi költségvetés hiánya, közvetlen bevételi, kiadási előirányzatai

A jelentésből kiderül, hogy a 2012. évi költségvetésről szóló törvényjavaslat megalapozottságáról teljeskörűen a számvevők nem tudtak véleményt mondani, egyrészt a 2012. évi bevételi előirányzat-tervezetek jelentős részét alátámasztó dokumentumok, illetve háttérszámítások hiánya, másrészt a jegyzőkönyvben rögzített és a költségvetési törvényjavaslatban megjelenő adatok eltérései – amelynek okait csak részben, hátterét egyáltalán nem ismeri az ÁSZ – miatt.

„A Széll Kálmán Terv hét pontból álló intézkedési csomagja a 2012. évre 550 milliárd forintos megtakarítást tervezett. Alátámasztottság hiányában 388 milliárd forint megtakarításról még részben sem tudtunk véleményt mondani.

A takarékos állami gazdálkodásról és a költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvény (Kftv.) és a 2012. évi költségvetési törvényjavaslat összhangjáról nem tudtunk véleményt mondani, mivel a jegyzőkönyv lezárásának 2011. szeptember 12-i időpontjáig a szükséges adatok, háttérszámítások nem álltak rendelkezésre...

A kormány a Kftv. előírásait nem teljesítette. Az Áht. 36.§ (1) bekezdése szerint a kormány által benyújtott költségvetési törvényjavaslatot a költségvetési előirányzatok meg-

Buktató

alapozását szolgáló, a költségvetési hatásvizsgálatok lényeges megállapításait és eredményeit tartalmazó – a Kftv. 6.§ (4) bekezdésében előírt – hatásvizsgálattal együtt kell előterjeszteni.

Az ÁSZ dokumentáció és információ hiányában a hatásvizsgálat meglétéről és annak tartalmáról nem tudott véleményt mondani. Az Áht. 36/B.§ (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a kormány a költségvetési törvényjavaslat benyújtásakor köteles az Országgyűlést tájékoztatni arról, hogy a javaslat elfogadása esetén – összhangban a középtávú tervekkel – legalább három évre vonatkozóan milyen részletes kötelezettségvállalási korlátozásokat kíván érvényre juttatni a tárgyév során. A törvényjavaslatban ez a tájékoztató kimutatás nem szerepel, az általános indokolásban erre vonatkozóan utalás nem található. A törvényjavaslat 10. számú melléklete csak az uniós forrásra vonatkozóan tartalmaz 2013-ig részletes kötelezettségvállalási keret-előirányzatokat.”

Kockázatok és pozitívumok

Domokos László az Országgyűlésben elmondta: a 2012-es adóbevételek 63,6 százaléka teljesíthető minősítést kapott az ÁSZ-tól, azonban az adóbevételek 6,8 százalékát magas kockázatúnak ítélte a számvevőszék a jövő évi büdzsében. Gondot jelent az is, hogy a Széll Kálmán Terv alapján 2012-re tervezett 550 milliárd forintos megtakarítás megalapozottságát dokumentumok hiányában a számvevőszék nem tudta teljeskörűen megítélni. Domokos László szerint a kormánynak arra is fel kell készülnie, hogy az esetleges szankciók miatt az országnak mintegy 10 milliárd forintos nagyságrendben kell majd európai uniós pénzeket visszafizetnie. Az ÁSZ elnöke bírálta azt is, hogy a tárcák az úgynevezett felülről nyitott

előirányzatoknál több mint 8100 milliárd forintot terveztek be, ez nagyságrendjénél fogva eleve kockázatot jelent a hiánycél teljesítése szempontjából.

Domokos László szerint előremutató, hogy a külgazdasági bizonytalanságok miatt a kormány az óvatosság jegyében a korábbi éveknél jelentősebb, mintegy 400 milliárd forintos tartalékot épített a jövő évi költségvetésbe. Szintén pozitívan értékelte az Országvédelmi Alap létrehozását és jónak, hogy a számvevőszéki és költségvetési bizottság olyan javaslatot fogadott el a kamattartalék és az Országvédelmi Alap vonatkozásában, hogy azok együttes összegét – mintegy 200 milliárd forintot – nem lehetne felhasználni 2012 első kilenc hónapjában. Ezt követően is csak akkor lehet igénybe venni, ha ezáltal nem kerül veszélybe a jövő évi 2,5 százalékos államháztartási deficitcél. Az ÁSZ elnöke ugyanakkor kritikaként fogalmazta meg, hogy a számvevők véleményének kialakításakor még nem voltak ismertek az alap szabályozását megalapozó jogszabályok.

Az ÁSZ elnöke szerint szintén kedvező fejlemény, hogy a törvényjavaslatban több olyan elem is van, amely javítja az átláthatóságot. Ilyen például az, hogy a kiadásokat ott tervezik, ahol a felhasználás ténylegesen megvalósul.

A számvevők azt is kifogásolták, hogy a 2011. szeptember 30-i költségvetési törvényjavaslatban és a Költségvetési Tanács részére átadott normaszöveg fejezeti indokolásban szereplő adóbevételei előirányzatok (pl. személyi jövedelemadó, társasági adó) eltérnek. A kapcsolódó tanúsítványok, háttérszámítások, hatástanulmányok, dokumentumok nem álltak az ÁSZ rendelkezésére, így az adóbevételek megalapozottsága nem volt megítélhető.

A költségvetési törvényjavaslat a központi kormányzat hiányaként „576,5 milliárd forintot tartalmaz, amelyhez kapcsolódó finanszírozási terv – a korábbi évekhez hasonlóan – nem állt az ellenőrzés rendelkezésére. A tervezett pénzügyi műveletekből előirányzott források és azok időbeli ütemezése az adósságkezelési stratégiával összhangban állnak. (...) A 2012. évi finanszírozási terv teljesülési kockázatát csökkenti az 50 milliárd forint összegű kamatkockázati tartalék. Az MNB a *Magyarország 2012. évi költségvetéséről szóló törvény tervezetének értékelése* című anyagában a várható veszteségére 95 milliárd forint megtérítési kötelezettséget jelez, amely a 2012. évi központi költségvetést terheli. Ez a kiadás azonban a költségvetési törvényjavaslatban nem jelenik meg és ez a központi költségvetés hiányánál kockázati tényezőt jelent, amely pótlólagos forrás megteremtését indokolja. A 2012. évi költségvetési törvényjavaslatban a központi költségvetés bruttó adóssága a GDP arányában 66,4 százalék, amely 1,9 százalékkal kevesebb a 2011. év végére várható 68,3 százalékos mértéknél, ugyanakkor a bruttó adósság összegszerűen nem csökken, a 2011. évi várható 19 085,1 milliárd forintról 19 328,3 milliárd forintra nő. A központi költségvetés közvetlen bevételei a központi költségvetés bevételi főösszegének 73,4 százalékát teszik ki. A jegyzőkönyvek lezárásakor, 2011. szeptember 12-én a közvetlen bevételek 96,5 százalékára, 6440,6 milliárd forintra vonatkozóan sem az előirányzat-tervezetek, sem az azokhoz kapcsolódó dokumentumok és háttérszámítások nem álltak az ÁSZ rendelkezésére. A közvetlen bevételek közül a bányajáradék, az egyéb költségvetési bevételek, a kamatbevételek és az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek megalapozottságáról tudunk az átadott dokumentumok alapján véleményt mondani. A véleményezésünk során megalapozottnak minősítettük az előirányzatot, ha azt dokumentumokkal, részletes számításokkal alátámasztották.”

Az önkormányzatok központi költségvetésből származó forrásai és a GFS rendszerű bevételein belüli részaránya

Bevételek megnevezése	2011. évi irányszám M Ft (%)	2011. évi várható teljesítés M Ft (%)	2012. évi irányszám M Ft (%)	2012. évi ei/2011. évi ei.	2012. évi ei./2011. évi várható teljesítés %
Az önkormányzatok GFS rendszerű bevételei összesen	3 132 957,10	3 173 127,20	3 202 595,70	102,2	100,9
Ebből:					
A) Az önkormányzatok központi költségvetésből származó forrásai (1+2+ együtt)	1 840 807,1 (58,8)	1 906 727,2 (60,1)	1 905 095,7 (59,5)	103,5	99,5
1) IX. Helyi önkormányzatok támogatásai és helyben maradó személyi jövedelemadója fejezetből	1 148 657,1 (36,7)	1 188 927,2 (37,5)	1 140 555,7 (35,6)	99,3	95,9
2) Támogatásértékű működés bevételek és költségvetési kiegészítések	459 300,0 (14,7)	449 600,0 (14,2)	490 040,0 (15,3)	106,7	109
3) EU-tól átvett felhalmozási célú pénzeszközök és kapcsolódó, egyéb támogatásértékű felhalmozási bevételek	232 850,0 (7,4)	268 200,0 (8,5)	274 500,0 (8,6)	117,9	102,3
B) Az önkormányzatok saját és átengedett bevételei	1 292 150,0 (41,2)	1 266 400,0 (39,9)	1 297 500,0 (40,5)	100,4	102,5

Annak ellenére, hogy az adóbevételek nem voltak részletes számításokkal alátámasztva, az ÁSZ a rendelkezésre álló információk (előző évek tendenciái, a 2011. évi időarányos teljesítési adatok, a várható teljesítési adatok, korábbi évek ellenőrzési tapasztalatai, NAV adatszolgáltatásai) alapján becsléseket végzett arra vonatkozóan, hogy a 2012. évben várhatóan milyen összegű adóbevételek folynak be. Ez alapján mondott véleményt az adóbevételek teljesíthetőségéről, a teljesíthetőség kockázatáról.

Az önkormányzatokról a számok tükrében

Mint ahogy azt már jeleztük, a számvevők véleményük elkészítésekor még nem ismerték a 2012. évi költségvetési

törvényjavaslatot érintő és az önkormányzatok feladatvégzését szabályozó új sarkalatos törvények tervezetét, továbbá az ágazati törvények módosításának tartalmát, ezért ezek és az előirányzatok összhangja nem volt megítélhető. A költségvetési törvényjavaslat fejezeti indokolása – a korábbi évekhez hasonlóan – még nem készült el, ezért annak tartalma az ÁSZ-vélemény elkészítése során nem volt hasznosítható – olvasható a jelentésben.

A helyi önkormányzatok – beleértve a helyi kisebbségi önkormányzatokat, valamint a többcélú kistérségi társulásokat is – 2012-ben 3202,6 milliárd forint bevételből gazdálkodhatnak. Ebből a központi költségvetés és a helyben maradó személyi jövedelemadó által biztosított forrás 1140,6 milliárd forint,

amely a 2011. évi korrigált bázis (1132,7 milliárd forint) 100,7 százaléka. Bár a helyi önkormányzatok támogatásai és a helyben maradó személyi jövedelemadó bevételei 2012. évi irányszáma 0,7 százalékkal csökken a 2011. évi előirányzathoz képest, e bevételkiesést ellensúlyozza a működési és felhalmozási célú támogatásértékű bevételek és az EU-tól átvett pénzeszközök tervezett növekménye. Így az önkormányzatok 2012. évi központi költségvetésből származó forrásai együttesen 3,5 százalékkal meghaladják a 2011. évi előirányzatot.

Ami azt illeti...

Az előző évi költségvetéshez képest csökkenést jelent a Széll Kálmán Terv alapján „kötelező önkormányzati feladatok méretgazdaságos átszervezése” címen előírt 15 milliárd forint és a szociális támogatások átalakításával összefüggő 30,3 milliárd forint. Növekedést a megyei önkormányzatok eddig saját bevételként szereplő 22 milliárd forint illetékbevétele, a szociális támogatások átalakításával összefüggő 29,1 milliárd forint és az önkormányzatok és társulásai európai uniós fejlesztési pályázati forráskiegészítésének 2,1 milliárd forintos támogatási növekménye eredményezett. A megyei önkormányzatok feladatellátására 99,7 milliárd forintot különítettek el, mely összeg a megyei feladatok tervezett átadása miatt később átcsoportosításra kerül.

A fejezetből biztosított források ágazati megoszlása főként a megyei feladatok miatti előirányzat átcsoportosítások következtében módosult, az egyéb belső átcsoportosítások mértéke nem jelentős. A gyermekétkeztetéshez és a tankönyvellátáshoz kapcsolódó szociális kedvezményekre vonatkozó törvényi kötelezettségének több önkormányzat nem tett eleget, ezért az eddig felhasználási kötöttség nélküli normatívákat a 2012. évben a kötött támogatások közé sorolták. A javaslat szerint szintén a kötött normatívák közé kerül a közoktatási informatikai feladatok támogatása, fontos garanciát teremtve így e területhez kapcsolódó kötelezettségek teljesítésére.

Szerkesztette: Csy-kó
Forrás: asz.hu

Elkészült az új önkormányzati törvény normaszöveg-tervezete

A jövő zenéje

A törvényjavaslat, amely az alaptörvényhez igazodva készült el, újrászabályozza az állam és az önkormányzatok feladatait. Az önkormányzati törvény tervezett életbelépésétől, 2013. január 1-jétől, új, feladatcentrikus önkormányzati finanszírozási rendszert, valamint a körjegyzőségek mintájára közös önkormányzati hivatalokat hoznak létre. Az államtitkár véleménye szerint, ha a kormány még októberben elfogadja a törvénytervezetet, és a parlamentnek benyújtja azt, akkor még az idén megszülethet az új önkormányzati törvény. Ebben az esetben az önkormányzatoknak egy évük lesz felkészülni a változásokra.

Mi indokolja az új önkormányzati törvény megalkotását?

A kötelező önkormányzati feladatok jelenleginél pontosabb meghatározását nevezi kiemelt célnak egyebek mellett az új önkormányzati tör-

Cél egy modernebb, gyorsabb és takarékosabb rendszer kialakítása, amely az állampolgárok érdekeit szolgálja – hangsúlyozta Tállai András önkormányzati államtitkár az új önkormányzati törvénytervezetet (Ötv.) ismertető sajtótájékoztatón. A javaslat szövege, amelyet megküldtek a parlamenti pártoknak és az önkormányzati szövetségeknek is, október 11-én vált nyilvánossá.

vény normaszöveg-tervezete, amely a *kormany.hu* honlapon október 11-től olvasható. A dokumentumban felhívják az olvasók figyelmét arra, hogy az előterjesztést a kormány még nem tárgyalta, ezért nem tekinthető a kormány álláspontjának.

A tervezet kritikaként fogalmazza meg, hogy az önkormányzati rendszer kialakításakor a jogalkotók a szükségesnél kisebb mértékben vették figyelembe a gazdaságossági, hatékonysági, valamint szakmai szempontokat. A dokumentum egy településcentrikus, nagy autonómiával rendelkező, ugyanakkor széles felelősségi körre épülő rendszer kialakulásáról számol be, amely már akkor magában hordozott több ellentmondást, ami később

működési zavarokhoz vezetett. Ezek között az elaprózott településszerkezetet és a széles feladatrendszer közötti feszültséget említi a tervezet. A javaslat szerint a jelenlegi helyzet kialakulásához az önkormányzati rendszer belső ellentmondásai, működési zavarai, a nagy ellátórendszerek elmaradt reformjai, valamint a folyamatosan csökkenő állami támogatások vezettek.

A tervezet kitér arra is, hogy az áprilisban elfogadott alaptörvény alapján a helyi önkormányzatokról szóló szabályozást sarkalatos törvény határozza meg, amit 2012. január 1-jéig meg kell alkotnia a parlamentnek. A tervezet az alapvető változások között említette, hogy az új jogszabály újrászabályozza az állam és az önkormányzatok közötti

feladatrendszert. Eszerint az államnak a közszolgáltatások megszervezésében több feladata lesz, így például az oktatásban, az egészségügyben, a hatósági ügyekben és a katasztrófavédelemben.

Megkezdődtek az egyeztetések...

Az új önkormányzati törvénytervezet nyilvánosságra hozatala után a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára egyeztetésre hívta az önkormányzati érdekszövetségek vezetőit. A Duna Palotában rendezett nem nyilvános találkozón – hivatalosan az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Fóruma ülésén – részt vett *Pintér Sándor* belügyminiszter és *Szócskó Miklós* egészségügyi államtitkár is. De még mielőtt a szövetségek vezetőivel egyeztettek volna, *Tállai András* tartott egy sajtótájékoztatót, ahol úgy nyilatkozott, hogy az új önkormányzati törvényjavaslat megteremti annak az alapját, hogy 2013. január 1-jétől egy új önkormányzati finanszírozási rendszert lehessen bevezetni. Ennek lényege, hogy az önkormányzatok csak olyan közszolgáltatási feladatot látnak majd el a jövőben, amelyekhez teljes egészében megkapják a szükséges forrásokat.

Elmondta azt is, minden településnek továbbra is lesz önálló képviselő-testülete és polgármestere, ám a hivatalok már közösek lehetnek a körjegyzőségi rendszer mintájára. Ezek a hivatalok önálló finanszírozási egységek lesznek, és az állam közvetlenül fogja finanszírozni az itt dolgozó köztisztviselők bérét, „akkor is, ha öt-hat önkormányzatot szolgálnak ki” – tette hozzá.

A dokumentum szerint egy új önkormányzati társulási rendszert is kialakítának, amely a létrejövő járásokon alapul majd. A jövőben egy járáson belül kötelező lesz létrehozni egy önkormányzati társulást. Ugyanakkor a törvény lehetővé teszi azt is, hogy az önkormányzatok bármilyen más formában is társuljanak egymással, akár a járási kereteken kívül is.

Tállai András szerint további fontos része a javaslatnak az új törvényességi felügyeleti rendszer kialakítása, amelyet várhatóan a kormányhivatalok végezhetnek. Jelezte azt is, hogy egy új, gazdasági ellenőrzési rendszert is kialakítanak a jelenlegi könyvvizsgálói rendszer

megegyezésével. Hangsúlyozta, hogy ezzel kapcsolatban még vita van a Belügyminisztérium és a Nemzetgazdasági Minisztérium között.

A törvényjavaslat szerint a jövőben a polgármesterek nem lehetnek országgyűlési képviselők, a két tisztség összeférhetetlen lesz.

Budapest jövőjével kapcsolatban, kérdésre válaszolva az államtitkár közölte azt is: a javaslat kétszintű fővárosi önkormányzati rendszerről szól, azzal a módosítással, hogy egyértelműen meghatározzák a főváros és a kerületek feladat- és hatásköreit, valamint a legtöbb zavart okozó vagyongazdálkodási feladatokat. Felhívta arra is a figyelmet, hogy az új Ötv. nem foglalkozik azzal, hogy a főpolgármestert milyen módon választják meg, azt majd a választójogi törvény szabályozza.

Tállai András a hitelfelvételekről szólva elmondta, a szövegbe bekerült, hogy az önkormányzatok a jövőben fejlesztésekre a saját bevételeik 50 százalékával „köteleződikhetnek el”. Hozzátette: várhatóan a kormányhivatalok mondhatják majd ki a „végső szót” arról, hogy egy adott kötelezettségvállalást az önkormányzat megteheti-e. Közölte azt is: biztos abban, hogy „összegszerűségében” az önkormányzatokra jutó forrás nem fog csökkenni, de elképzelhető, hogy ahol pazarlást találnak, onnan a pénzt átteszik oda, ahol „pénztelenség” van.

... és a reagálások

Mint ahogy azt már korábban megjegyeztük, az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Fóruma zárt körben egyeztetett, arra a sajtó csak vágókép készítése céljából mehetett be. Ennek ellenére a hír gyorsan terjedt, *Gémes György*, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége (MÖOSZ) elnöke, *Gödöllő* polgármestere és *Schmidt Jenő*, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) elnöke, Tab polgármestere az egyeztetést követően azonnal sajtótájékoztatót

tartott. *Gémes György* nyilatkozatában úgy fogalmazott, hogy az új önkormányzati törvénytervezet több elemével nem tudnak egyetérteni. *Schmidt Jenő* azt hangsúlyozta, hogy a kormánnyal közös a céljuk, ők is egy működőképes rendszer kiépítésére törekuszenek, de a tervezetben sok olyan buktató van, ami veszélyeztetheti az önkormányzati rendszer zökkenőmentes működését.

Gémes szerint a tervezet egyértelműen centralizációs szándékot fejezi ki, nemcsak az intézmények tervezett átvételével, hanem „szellemiségében” is olyan berendezkedést akar megvalósítani, amely az önkormányzati mozgásteret jelentősen szűkíti, és az autonómiát csorbítja. Közölte azt is, nem értenek egyet a közoktatásban az államosítással. Arra hívta fel a figyelmet, hogy sem hatástanulmány, sem pedig számítások nem készültek arra vonatkozóan, hogy így olcsóbban és hatékonyabban működnek-e majd az intézmények.

A MÖSZ elnöke a kórházak állami kézbe vételét támogathatónak mondta, ha „komoly politikai akarat” alapján sikerül összehangolni a magyarországi fekvőbeteg-ellátást. Elmondta, az egyeztetésen elhangzott ugyanakkor az is, hogy azok a járóbeteg-ellátó intézmények is állami kézbe kerüljenek, amelyek nem tartoznak a kórházakhoz. Jelezte: egyelőre nem tudja megmondani, hogy ezt támogathatónak tartják-e, hiszen ez tulajdoni kérdéseket és önkormányzatok által befektetett forrásokat is érint.

Schmidt Jenő a sajtótájékoztatón közölte: a kormányzattól azt kérték, hogy az alapfokú oktatást hagyják meg a települési önkormányzatoknál, az intézmények ellenőrzését viszont átvehetik a kormányhivatalok. A települési hivatalok tervezett összevonásáról szólva úgy nyilatkozott: a háromszáz lélekszámhatárt el kellene törölni, mert sok olyan térsége van az országnak, ahol ha hét-nyolc települést összevonnánk, akkor sem érnék el a háromszáz lélekszámot.

Első önkormányzati közéleti hírportál

ÖNKORNET
www.onkornet.hu

Vitatott pontok

Miután nyilvánosságra hozták az új önkormányzati törvénytervezetet, beindult az önkormányzati és a szakmai szervezetek, valamint a kormány nyilatkozatdömpingje. Egyesek az új önkormányzati törvénytervezet elfogadása esetén a falvak pusztulását jósolják, mások óvatosságra intenek. A közigazgatási és igazságügyi miniszter egy fórumon arról beszélt, hogy az a jó állam, ahol az emberek elégedettek a szolgáltatásokkal. Az országos önkormányzati szövetségek közül többen megfogalmazták véleményüket, és erről tájékoztatták a Belügyminisztérium illetékeseit és a sajtót is.

A törvénytervezet iránti hatalmas érdeklődésre való tekintettel a Magyar Önkormányzatok Szövetsége (MÖSZ) október 14-én rendhagyó módszerrel – interaktív videokapcsolat révén – az ország 12 települését bevonva Gödöllőn, a Művészetek Házában tartott konferenciabeszélgetést. Ezen a fórumon több mint 400 polgármester fejtette ki véleményét. Míg a polgármesterek egy része a változtatás mellett érvelt, addig a felszólalók többsége aggályosnak tartotta az új önkormányzati törvénytervezetet. Véleményük szerint a vidék semmibevétele folyik, ez a tervezet a kistelepülések elnéptelenedéséhez, halálához vezethet.

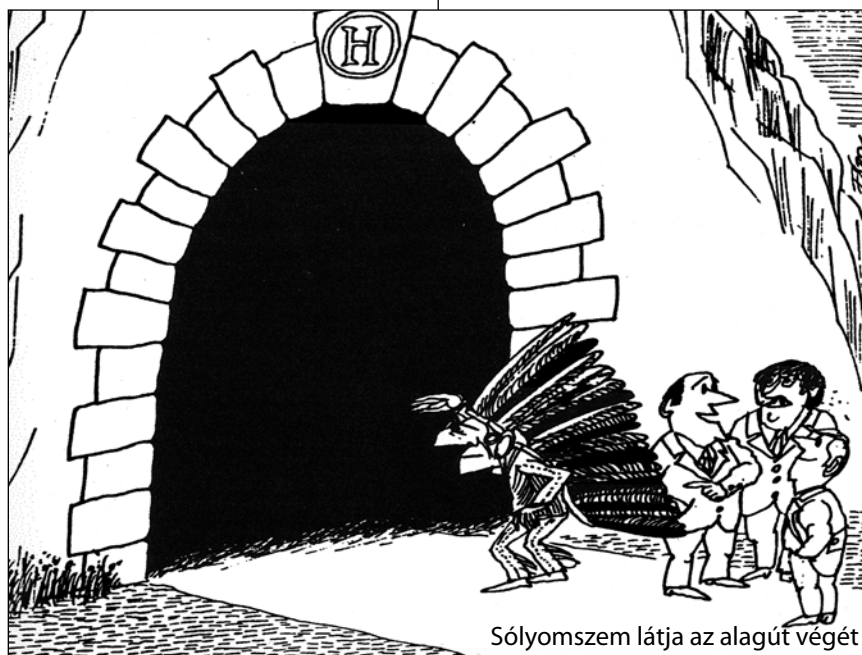
Dietz Ferenc, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ) társelnöke, Szentendre fideszes polgármestere a MÖSZ és a TÖOSZ nevében arról beszélt, hogy az igazságosabb szolgáltatáselosztás, a jelenlegi elaprózottság megszüntetése, valamint a településeknél felhalmozott 1500 milliárd forintos adósság rendezése miatt szükség van az átalakításra. Ugyanakkor feltette a kérdést: miből lesz majd bevételük a helyi önkormányzatoknak? Még nem tisztázták a 160 járás kialakításának, illetve a járási kormányhivatalok működésének a részleteit sem. Szentendre polgármestere szerint a helyhatóságok „újraszabott” kötelező és önkéntes feladatairól, a polgármesterek és jegyzők jelenlegitől eltérő bérezéséről, a háromezernél kevesebb lakosú települések közös hivatalának életre

hívásáról és a társulásokról is egyeztetni kell az érintettekkel, mert ezek a jelenlegi elképzelés szerint sok buktaóval járnak.

Nem lesz különbség a járási székhely és a nem székhelytelepülések között

Mialatt a gödöllői interaktív fórumon a polgármesterek eszmét cseréltek, Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes, közigazgatási és igazságügyi miniszter Székesfehérváron a Fejér Megyei Kormányhivatalban tett látogatásakor bejelentette: „Nem lesz különbség a járási székhely és a nem székhelytelepülések között.”

A közigazgatási és igazságügyi miniszter szerint a járási székhelyek mellett a többi településen sem csökkenhet az államigazgatási szolgáltatások színvonala. „A járás minden településén minimálisan olyan szolgáltatásokat kell a jövőben is nyújtani, amit jelenleg is nyújtunk, sőt a jövőben ezeket bővíteni szeretnénk. Ahol okmányiroda van, ott marad az okmányiroda. Az ügykezdeményezési jog minden településen megmarad, vagyis ügyeket intézni ott is lehet majd” – tette hozzá. Kiemelte, vannak vitapontok a Fidesz–KDNP-frakción belül és az ország közéletében is, de a járasok tekintetében világos a kép. 2013-tól a járási hivatalok a megyei kormányhivatalok alá tartoznak, és területileg kihelyezett intézményeik lesznek. Azt végzik, amit a megyei kormányhivatalok. Pontos feladataikat az őszi törvényalkotás során véglegesítik, amikor az új önkormányzati törvényt is megalkotják. A közigazgatás fejlesztését célzó Magyar-programot firtató kérdésre válaszolva a miniszterelnök-helyettes elmondta, az a jó állam, ahol az emberek elégedettek a szolgáltatásokkal. Szerinte sokat kell még fejlődni, de a kezdeti lépéseket megtették. Két-három éves átépítési program kezdődött el az államigazgatásban, de a működés ettől függetlenül zavartalan. A következő évben a hatáskörök bővülése miatt sok új feladat vár az államigazgatásra, 2013 pedig a járasok megteremtésének éve lesz.

Sólyomszem látja az alagút végét

Balatoni Szövetség: a kisebb településeken is legyen önálló önkormányzati hivatal

A Balatoni Szövetség alsóörsi elnökségi ülésén kezdeményezte, hogy a kormány az új önkormányzati törvényjavaslatban vizsgálja felül azt a rendelkezést, amely szerint önálló önkormányzati hivatalt csak azokon a településeken lehetne létrehozni, ahol több mint háromezren élnek.

A balatoni települések önkormányzatait tömörítő szövetség elnöksége javasolja, hogy önálló önkormányzati hivatalt már akkor létre lehessen hozni, ha a lakosok száma meghaladja az 1500-at. A nagyobb balatoni települések, mint Csopak, Alsóörs, Révfülöp vagy Balatonfenyves hivatalának önálló létét veszélyezteti, ha az új önkormányzati törvényt a jelenlegi formájában fogadják el – hangzott el a Balatoni Szövetség elnökségi ülésén. Több polgármester is érveként hozta fel, hogy az üdülőövezet speciális helyzetben van, hiszen a lakosságszám többszörösét kitevő üdülőközösség ügyeit is a helyi hivatalok intézik.

Balassa Balázs (független), Szigliget polgármestere az önállóságukat veszítő helyi iskolák, hivatalok miatt a kistelepülések „halálra ítéeléséről”, több balatoni község nyaraló településsé válásának veszélyéről beszélt.

Ruzsics Ferenc (Fidesz–KDNP), a Balatoni Szövetség elnöke, Keszthely polgármestere is bírálta az iskolákat érintő centralizációs törekvéseket, mondván, ha az állam odaadná azt a pénzt az önkormányzatoknak, amelyet az iskolákra kíván költeni, az intézmények jó működtetésében leginkább érdekelt helyiek jobban ellátnák a feladatot.

Szalóki Jenő, a Zala Megyei Közgyűlés turisztikai bizottságának alelnöke hangsúlyozta, a demokrácia alapja az önkormányzatiság, nem lehet arra hivatkozva leépíteni, hogy sokba kerül, főként nem, ha akadnak települések, mint például Gyenesdiás, ahol a képviselők egy fillért sem kapnak a munkájukért.

Bóka István (Fidesz) országgyűlési képviselő, a Balaton Fejlesztési Tanács elnöke, Balatonfüred polgármestere elmondta: a jogszabályi változásoknak köszönhetően tavaly óta nemcsak egy,

hanem tízmilliárd forintig önkormányzati tulajdonba adható egy-egy állami vagyonelem, ami kedvez a sokéves balatoni törekvéseknek. Az üdülőövezetben több település szeretne megkapni egyebek között olyan part menti, közterülettel alakítható területet, amelynek gondozása amúgy is rá hárul, a fejlesztését viszont nehezkessé teszi, akadályozza az állami tulajdonlás.

Zala megye önkormányzata jelezte a szövetség vezetőinek, hogy nem tudja kifizetni sem az idei, sem a jövő évi, 400 ezer forintos tagsági díját. *Lázár János*, a szövetség titkára azt válaszolta: tárgyalni kell az érintett megyével, nem szabad hagyni, hogy a pénzügyi gondok a szövetség felbomlásához vezessenek.

A jegyzők szövetsége aggályosnak tartja az önkormányzati törvénytervezetet

A Jegyzők Országos Szövetsége érdekelt abban, hogy az önkormányzati rendszer átalakítása és a közigazgatás átszervezése a kormány által kitűzött célokkal összhangban valósuljon meg. Ugyanakkor a szakmai szervezet aggályosnak tartja a helyi önkormányzatokról szóló törvénytervezetet, többek között azért, mert álláspontja szerint annak elfogadása esetén növekedne a jegyzők munkaterhe, kiszolgáltatottsága, miközben illetményük „drasztikus” csökkenne.

A szakmai szervezet álláspontja szerint a tervezet nyomán a jegyzők legitimitása gyengül, ez pedig nehezíti a kormányzat akaratának érvényesítését, és ellentmond a magyar közigazgatási tradícióknak.

A jegyzők szövetsége szerint a tervezetben szereplő „drasztikus” jegyzői illetménycsökkentés azzal a veszéllyel jár, hogy a diplomás fiatalok nem akarnak majd jegyzők lenni, nem vonzza őket a fegyelem, az alacsony bér, a tetemes munka és a felelősség. Mindez a pálya leértékelődéséhez és a szakmai színvonal csökkenéséhez vezethet. Továbbá a vezetői illetmény rögzítése vélhetően a köztisztviselői törvény illetmény táblájának változását is maga után vonja, ami kihat az egész önkormányzati köztisztviselői karra, a köztisztviselői életpályára alakulására.

A szövetség úgy véli, a közigazgatás járási szintjének rekonstrukciója nem csökkenti a jegyző és az önkormányzati hivatal feladatait. A jelenlegi tervezetben szereplő feladatokat alapul véve sokkal inkább településmenedzseri, közszolgáltatás-szervezői komplex látásmódot igénylő feladata lesz az önkormányzati hivatal vezetőjének, amely korszerű szemléletet, megfelelő szak-képzettséget igényel.

A szakmai szervezet álláspontjában kiemelte, helyes az a jelenlegi szabályozás, amely szerint a jegyző és az önkormányzati hivatalok köztisztviselői jogviszonyának, javadalmazásának kérdései az egységes közszolgálati életpályát szabályozó törvényalkotás tárgykörébe tartoznak. A jegyzők szövetsége azt javasolja: az önkormányzati törvény ne zárja ki, hogy a jegyzők államigazgatási feladatok címzettjei is lehessenek. Értelmességük szerint az önkormányzati rendszer átalakításának egyik indoka, hogy alkalmas legyen a megújuló ágazati struktúrák befogadására és működtetésére. Ha ez igaz, akkor a polgármesteren kívül az önkormányzati adminisztrációt működtető jegyzőnek is szükséges államigazgatási feladatokat adni.

A jegyzők szövetsége aggályosnak és átgondolandónak tartja, hogy a háromezer lakosnál kisebb lélekszámú települések közös hivatalt kötelesek létrehozni. Ez a változás ugyanis több mint kétezer települést érint, a feltételezett költségmegtakarítás viszont aligha állhat arányban a várhatóan keletkező hátrányokkal és károkkal. Az aprófalvas megyékben ennek a feltételnek a teljesítése öt-hét, vagy akár tíz település „összefogását” is jelentheti, ami a közös hivatal működtetését bonyolulttá teszi a jelentős távolságok, közlekedési gondok, illetve a szükséges infrastruktúra hiányosságai miatt.

A kormány nem tekinti partnernek a helyhatóságokat

Az önkormányzatok legfőbb problémája a felhalmozott adósság – nyilatkozta *Gémesi György*, a Magyar Önkormányzatok Szövetségének (MÖSZ) elnöke az egyik közszolgálati televízió műsorában. Azok az önkormányzatok, amelyek hátrányos helyzetben vannak –

például pénzhiány miatt fűtési gondok adódtak – legfőképpen azért jutottak ilyen helyzetbe, mert nincs saját bevételeik, és az állam kivonta magát a finanszírozásból. Gémesi úgy látja, hogy ez a probléma mindössze a települések 20 százalékánál áll fenn valamilyen formában, de ezek az önkormányzatok is el tudják látni a feladataikat. Gödöllő polgármestere szerint komoly alulf finanszírozási folyamat végén vannak a helyhatóságok. Mint mondta, a hitel felvételek nagy része az uniós pályázatokhoz szükséges önrészek biztosítékaként kellett, fejlesztésekre és költségmegtakarításra. A jelenlegi adatok szerint mindössze 300 települést érint a hitelállomány 98 százaléka. A MÖSZ elnöke kritikaként jegyezte meg, hogy kiűrik az önkormányzati rendszert. Példaként említette, hogy elkerül az alapfokú oktatás az önkormányzatok hatásköréből. Mint mondta, a település megtartó erejét képviselő iskola ügyintézője innentől kezdve íróasztal mögé kerül, és nem lesz élő kontaktus a pedagógusok, szülők és az önkormányzat között. E nélkül pedig nem elég hatékony a rendszer. A szövetség elnöke az új törvénytervezet kapcsán a legfőbb problémaként arról beszélt, hogy a kormány nem tekinti az önkormányzatokat partnernek. A MÖSZ számtalan ötlettel fordult a kormányhoz, amelyek az átcsoportosításban nyújthattak volna segítséget, de a konzultáció keretében csak tájékoztatást kaptak. „Partnernek kellene tekinteni a 3200 polgármestert, és tárgyalni kellene velük, hogy megmaradjon az önkormányzatiság mint érték” – hangsúlyozta a MÖSZ elnöke.

TÖOSZ-javaslatok az új önkormányzati törvény szabályozásához

Az önkormányzati törvényjavaslatot megismerve a vidéki polgármesterek sokasága értetlenül áll a jogszabályban foglalt elképzelésekkel szemben. A törvényjavaslat nem oszlatta el a településvezetőkben kialakult bizonytalanságot, mivel többek között a differenciált hatáskör-telepítés ügyében továbbra sem tisztázott, hogy mi lesz a feladata a községeknek, a városoknak, a járásszékhely városoknak és a megyei váro-

soknak. Nem lehet tudni, azt sem, hogy hány járás lesz és az állami igazgatási feladatok teljeskörűen átkerülnek-e a járási hivatalokhoz – olvasható a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ) közleményében.

A legnagyobb országos önkormányzati érdekszövetség elnöke, *Schmidt Jenő* a közleményben úgy fogalmaz, a rendszer igazságtalanná és fenntarthatatlanná vált! Ennek következtében az önkormányzati rendszer átalakítása elkerülhetetlen. Az önkormányzatok és vezetőik érdekeltek egy működőképes új önkormányzati rendszer kialakításában, amely megőrzi az elmúlt évtizedek alapértékeit, erősíti a demokratikus közélet szervezését, érvényre juttatja a szubszidiaritás európai elvét. „Tudjuk jól, hogy az idő sürget. Ugyanakkor azt is tudjuk, hogy az ismertté vált törvényjavaslat nincsen megfelelően számításokkal megalapozva, nincsen elemezve a várható hatás és következmény. Tekintettel arra, hogy az önkormányzati rendszert érintő nagy ágazatokra vonatkozó új szabályozások sem készültek el, így a rendszer egésze nem látható sem működését, sem finanszírozását tekintve. Ezért javasoljuk a kormánynak, hogy a TÖOSZ kezdeményezéseit és kiemelten az alábbi hét pontot vegye figyelembe:

✓ Az alapfokú oktatás a jövőben is maradjon önkormányzati feladat.

✓ Amennyiben kötelező önkormányzati feladat átadásra kerül másik önkormányzatnak, vagy az állami szervnek abban az esetben a feladatellátáshoz szükséges vagyon ingyenes átadásával egyidejűleg kerüljön megtérítésre az értéknövelő beruházás, az állami juttatáson kívüli önkormányzati hozzájárulás, a feladat ellátást terhelő hitel és kötvény visszafizetési kötelezettség.

✓ Önálló önkormányzati hivatal tartasson fenn minden városi jogállású település, valamint függetlenül lakossága számától az a község, amelyik esetében azt

- a) a lakossági igények indokolják,
- b) gazdaságosabban és legalább változatlan szakmai színvonalon,
- c) az országos átlagot meg nem haladó költséggel,
- d) többlet állami támogatás igénybevétele nélkül képes a hivatal működési feltételeit biztosítani.

Közös önkormányzati hivatal létrehozására önkéntes társulásban, vagy az ország kistérségi térségeiben mikro-társégi együttműködésben kerüljön sor. Amennyiben a törvényben meghatározott reális időn belül a járáson belüli települések nem képesek biztosítani az önálló, vagy közös hivatal működésének feltételeit a megyei kormányhivatal döntőn a hivatali struktúráról.

✓ Az új feladatfinanszírozási rendszerben nem elfogadható, hogy a kötelező önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátásához az Országgyűlés a továbbiakban is csak a központi költségvetés által meghatározott arányban álló állami támogatást biztosítson, mivel csak a 100 százalékos központi finanszírozás támogatható a jövőbeni működésképtelenség elkerülése érdekében.

✓ Érthetetlen és elfogadhatatlan a törvényjavaslatban szereplő új javadalmazási rendszer. A bértáblákban megfogalmazott üzenet lényege, hogy nincsen szükség képzett és a helyi közösségért odaadóan tevékenykedő polgármesterekre és jegyzőkre. Támogatjuk a polgármesteri jogállás erősítését, amelynél kiegészítésként javasoljuk, hogy a költségvetéssel kapcsolatban a polgármester kapjon vétójogot.

✓ A területszervezési ügyekben sem értünk egyet lakosságszám előírásával, hanem a feladatellátó és teljesítő képesség alapján lehessen települési önkormányzati típusokat (község, nagyközség, város, járásszékhely város, megyei város) létrehozni. Lehetővé kell tenni, hogy az a járásszékhely város, amelynek szolgáltatása az egész megyére kihat, megyei városi címet kaphasson.

✓ Elengedhetetlen az országos önkormányzati érdekszövetségekkel az érdemi párbeszéd és egyeztetés. Az önkormányzati rendszer átfogó átalakítása a benne dolgozók együttműködése nélkül nem lehet sikeres.

„Ne bolygassuk meg a jelenlegi sokak által szidott, ámde még működő rendszert”

Az új önkormányzati törvénytervezettel kapcsolatban a Községi Önkormányzatok Szövetsége (KÖSZ) is eljuttatta véleményét a Belügyminisztérium illetékeseihez még mielőtt az Önkor-

mányzatok Nemzeti Együttműködési Fórumának (ÖNEF) összehívására sor került volna. Észrevételeiket olvasva az elsősorban kistélepülések érdekeit képviselő országos szövetség tisztségviselői sem kímélték a tervezetet.

A szövetség véleményéből kiderül, hogy ők sincsenek meglegedve a kormány és az országos önkormányzati szövetségek között zajló egyeztetéssel. „Reméljük, hogy az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Fórumán érdemi konzultációra, egyeztetésre kerül majd sor, s nem tekintik a kiküldött tervezetet kőbe vésett szövegnek, azon lehetséges lesz módosítani” – bizakodtak a szövetség tisztségviselői. Nem világos számukra, vajon ez a tervezet mennyiben tükrözi a kormány álláspontját, megtörténtek-e az ágazati egyeztetések, s a kormányzó pártok frakciói támogatják-e az anyagot?

A KÖSZ véleménye szerint a jogszabálytervezetet elemezve kitűnik a koncepció hiánya, továbbá az a számos ellentmondás, melynek forrását önmaga teremti meg. A joghézagok megszüntetése helyett újakat teremt, elzárja a fejlődés lehetőségét, tényleges megújítást nem hajt végre, csupán forrásokat von el az amúgy is alulfinanszírozott önkormányzati igazgatás területéről. Általánosságként a jelenlegi koncepcióból leszűrhető következtetés: azokra a struktúráváltás nyertesei, akik évtizedekig nem tettek semmit, kötvényeket bocsátottak ki, hiteleket vettek fel, az ésszerű és gazdaságos működtetés érdekében nem hoztak létszámcsökkentésről, átszervezésről, intézmény megszüntetéséről döntéseket. „Elérkeztünk oda – ellentétben a törvényi rendelkezéssel –, hogy gyakorlatilag az önkormányzat nem önálló jogi személy többé a tervezetben szereplő

korlátozások miatt. Tény, hogy az önkormányzati szféra megérett a reformra, mint ahogy az is, hogy a jelenlegi struktúrájában igen magas a fenntartási költsége, de azt gondoljuk, amíg a kormányzat nem gondolja végig a modellt lehetséges inputjait és outputjait, s ennek alapján tesz működőképes megoldási javaslatot a problémák kezelésére, addig ne bolygassuk meg a jelenlegi sokak által szidott, ámde még működő rendszert. Hiányoljuk éppen ezért az új elemek kidolgozottságát, hatásvizsgálatokat, háttéranyagokat, stb. a következetességet a szabályozásból” – olvasható a KÖSZ értékelésében, amelyben a jelenlegi tervezettel kapcsolatban 10 kérdést fogalmaznak meg a szövetség képviselői.

(A KÖSZ 12 oldalas észrevétele megtalálható a www.onkornet.hu hírportálon.)

Időközi Választások

Sopron. Pongráczné Várnai Mária Anna, a Fidesz–KDNP jelöltje nyerte az időközi képviselő-választást október 9-én a Győr-Moson-Sopron megyei Sopronban. A tisztségért öt jelölt indult. A győztes 465, a második helyen végző MSZP-jelölt, Varga Zoltán Gusztáv 385, a Városvédők Összefogtunk Sopronért Egyesület által támogatott Pruzsinsky Tamás 85 voksot kapott, a Jobbik színeiben induló Ladányi Sándort 60, míg Németh László (LMP) 28 szavazatot nyert el. Az időközi önkormányzati választást azért kellett kiírni, mert a 8-as számú egyéni választókerületben tavaly októberben győztes Pongrácz Attila (Fidesz–KDNP) lemondott mandátumáról, mivel felkér-

A korábbi jelentkezésünk óta eltelt egy hónap alatt négy településen tartottak időközi önkormányzati választást. Három esetben önfelosztás indokolta a referendum kiírását, egy esetben pedig önkormányzati képviselőt választottak. Azokon a településeken (Abaújszolnok, Hédervár, Kisherend), ahol önfelosztás miatt volt időközi választás, a képviselő-testület tagjainak összlétszámát (14 fő) figyelembe véve hat főt választottak újra.

ték, hogy vezesse a megyei kormányhivatalon belül a Győr-Moson-Sopron megyei növény- és talajvédelmi igazgatóságot.

Abaújszolnok. Gönczi Gáborné független jelöltet választották október 16-án a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Abaújszolnok polgármesterévé. A településvezetői tisztségért hat független jelölt indult, a legtöbb voksot – harminckét szavazatot Gönczi Gáborné kapta. A névjegyzékben szereplő száztíz választópolgár megválasztotta a négyfős képviselő-testület tagjait is. A tizenhárom jelölt közül egy

főt választottak újra. Az időközi választást önfelosztás miatt írták ki.

Hédervár. Juhász József független jelöltet választották meg október 16-án a Győr-Moson-Sopron megyei Hédervár polgármesterévé. A polgármesteri tisztségért két független jelölt indult. Juhász József 382, míg ellenfele Szilágyi Dániel 224 voksot nyert el. A hat képviselői helyre tizennégyen pályáztak, két jelöltet újraválasztottak. Az időközi önkormányzati választást önfelosztás miatt kellett megtartani.

Kisherend. Bóli Ildikó független jelölt nyerte az idő-

3+1

közi polgármester-választást a Baranya megyei Kisherenden október 16-án, ahol a képviselő-testület tagjait is megválasztották. A polgármesteri tisztségért 2 független jelölt indult, a 208 lakosú község 175 választópolgárából 133-an szavaztak. A győztes Bóli Ildikó 87, míg a másik jelölt, Köves Sándor István 44 szavazatot kapott. A testület négy tagját öt független jelölt közül választották ki a választásra jogosultak, közülük három képviselőt választottak újra. Az időközi referendumot azért kellett kiírni, mert a képviselő-testület nem tudott együttműködni a korábbi polgármesterrel, ezért július végén az önfelosztás mellett döntöttek.